

nægte Art og gjør et i uheldig Retning overraskende Indtryk. Lystspillet har saaledes betydelige Mangler, men dog et digterisk Sving, som forsoner med det Trivielle og Mislige og bevirker, at det Hele glider ganske venligt forbi. Fru Eckardt er den rette Fremstillerinde af det cypriske Skjønheitsbillede Hippolyte, og Hr. E. Poulsen spiller ligeledes smukt som Klinias. Paris og Kleon udføres af D'Hrr. O. Poulsen og Rosenkilde, som dog paa Grund af Rollernes Beskaffenhed ikke have kunnet gjøre Underværker.

6.

Døde.

Louis Antoine Garnier Pagès, bekendt fransk republikansk Politiker, † 31te October i Paris, 75 Aar.
Johan Georg Kohl, bekendt Forfatter af Reiseskizzer og ethnografiske Skrifter, † 28de October i Bremen, 70 Aar.

Gaade.

Det Hele faldt for den Mands Haand,
Der blev den første Drabsmand paa vor Klode;
Og skorter det ei Den paa Aand,
Der ikke ligestrax faar i sit Høde,
At Aand og Hoved kræver ei det Hele,
Betones galt en af dets trende Dele?

5-7.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 997:

•Kapun•

**Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 1. til den 7. November 1878 incl.**

Dato.	Middelvarme (C. v.)	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 8 i pCt.	Lufttryk Kl. 8. Millimete.	Regnhøide Millimeter.
1...	4.4	8.5	1.0	100.0	758	•
2...	3.6	8.7	+1.0	94.0	759	0.3
3...	1.9	6.7	+2.0	•	759	1.3
4...	1.8	6.0	+1.4	91.0	752	1.7
5...	2.0	6.0	+0.7	85.0	750	•
6...	1.0	5.0	+0.7	89.5	744	2.4
7...	1.1	3.5	+0.2	100.0	744	0.3

Anm. Lufttrykket bestemmes ved Afmæning Kl. 8 Morgen.

Verdens-Barometret

London	7 November	3 pCt. Consols	95 3/4
Paris	7	3 - Rentes	75 7/8
Wien	7	Oster. Statsbane	•
Berlin	6	Consol. 4 1/2 pCt. Statslaan	104 40
Kjøbenhavn	8	4 - kgl. Obligat.	90 1/2

Jablochkoffs elektriske Lysapparat.

Det store Billede viser det Ydre og Maaden, hvorpaa den elektriske Maskine er opstillet. Magneterne og Traadvalserne ere ikke tydeligt at se, da de ere indesluttede i et cylindrisk Hylster. Maskinen er fremstillet i Ro. Drivremmene, som sætte den i Gang fra Dampmaskinens Axeledning og Ledningstraadene, ses derimod tydeligt.

Detailfremstillingerne af Lysmaskinens enkelte Dele kræve en nøiere Forklaring. Fig. 1 er ikke nogen Jablochkoffske Maskine, men et Sidebillede af den Grammeske Maskine for vedvarende Strømme, som var almindeligt benyttet tidligere, og som er det endnu, hvor man kun ønsker at tilveiebringe et stærkt Lys. Det er dette Slags Maskiner, som anvendes ved Hæren og Flaaden, og som benyttes i Sommer paa Tivoli. a er Magneten, omviklet af Traad, som dreier sig om sin Axe, b b ere »Børsterne«, som føre Elektriciteten til Traadvalserne foroven og forneden. Disse Ledere eller Samlere bestaa af flade Bundter af Metaltraad som »feie« eller »børste« Elektriciteten af Magneten.

Fig. 2. er den Form af Grammes Maskine, som Jablochhoff benytter til at frembringe skiftende Strømme, der bevirke, at begge Kulstykker i Lyset fortæres ligeligt. Den bestaar af otte Magneter, anbragte paa en fælles Axe lig Egerne paa et Hjul. Den indre Omkreds af den omsluttende Cylinder er besat med otte Traadvalser, saaledes ordnede parvis, at fire af dem ad Gangen komme i Berørelse med fire af de omdreie Magneter. Naar Maskinen gaar, ere Magneterne skiftevis i og ude af Berørelse med Traadvalserne, og skiftende elektriske Strømme, den ene negativ og den anden positiv, opstaa herved. Strømmen bevæger sig ud af en Magnet til Valserne

og atter ind i Magneten i den Retning, som paa Billedet er antydnet med Pile. Traadene a a lede Elektriciteten til Lyset.

Fig. 3 er et af disse »Lys«, som er dannet af to lange Kulstykker a og a, ni Tommer lange af en Tykkelse paa 3/16 Tomme eller mere. Foroven forbindes de ved et lille Stykke Grafit, som den elektriske Strøm bringer i Glød og som tænder Kullene, men de ere hele Længden igjennem skilte ved et Lag Kaolin b. Den nederste Ende af hvert Kulstykke c er befæstet i Lampens Messingstel. Kaolinlaget decomponeres ved Strømmen, og deler sig i Aluminium, som forflygtiges, og i Silicat, som flyder bort. Den flydende Del af Silicatet leder Strømmen fra den ene Kulspids til den anden.

Fig. 4 er »Foyeren« eller Messingstellet, som bærer de fire Lys, fastholdte med Fjædre. Bundhullet i Kuplen er dækket med en opal Glasflade, som skærmer for det skarpe Lys. Nedenunder ere Ledningstraadene a a, som føre de elektriske Strømme. Lysene brænde et ad Gangen; hvert varer en og en halv Time. Naar et Lys er brændt ud, bliver et andet af Opsynsmanden sat i Forbindelse med den elektriske Maskine. At udføre dette Arbejde automatisk i Stedet for ved Haandkraft er endnu ikke ret lykkedes.

Fig. 5 er hele Lampen uden den opale Kuppel. Nedenunder er anbragt en »Commutator«, et Bundt Ledningstraade i et ikke ledende Overtræk, som tjener til at regulere Elektricitetsfordelingen til de fire Lys.

En vigtig Betingelse for Frembringelsen af elektrisk Lys er den fuldendte Fabrikation af Kulstykkerne. De maa være af kemisk rent Kul af fuldstændigt ensartet Stof, ens tykke og ganske lige. Vassards Kulspidsfabrik i Greenwich er det eneste i sit Slags i England. Det har sine Møller, Presser og Ovne, i hvilke Kullet undergaar successiv Maling, Æltning, Støbning, Tørring og Brænding, hvilket alt maa udføres med største Paapasselighed. Pressen drives af en kraftig Dampmaskine og frembringer et Tryk af omtrent 25000 Pd. paa Kvadratfoden. Den kemiske Fremgangsmaade er Vassards Hemmelighed. Han kan fabrikere Spidserne i forskjellige Størrelser, nogle saa fine som en Naal, andre 3/4 Tomme tykke til Brug for Fyrtaarne, og han er istand til at forme dem ud i Længder paa sex Fod og kun 1/4 Tomme tykke. Hvert Stykke gjøres i et Slag i den ønskede Længde og er fuldstændig glat og lige. Det bedste Kul tages fra den Skorpe, som afsætter sig indeni Gasretorter. Gassen giver saaledes sin Fjende, det elektriske Lys, Vaaben i Hænde.

Det elektriske Lys proves nu i London, hvis Anlægscommission (board of trade) har laant Lysapparaterne af det parisiske Compagni for elektrisk Belysning, og man har til denne Prøve valgt en meget heldig Plads, den ny Themskai. Denne vidtstrakte Plads var belyst med 127 Gaslygter i en Række og 67 i en anden. Disse 127 Gaslygter skulle erstattes af tyve elektriske Lys, som skulle belyse hele Strækningen, omtrent 1 1/2 dansk Fjerdingvei. Opstillingen vil formodentlig være fuldendt, naar dette Blad er trykt, og Resultatet vil snart foreligge.

Den Jablochkoffske Belysning er blevet et meget omdebatteret Spørgsmaal, idet dens Indførelse i Paris i dette Foraar langtfra blev hilset med ublandede Følelser. Den første Storm af Beundring for det fejagtige Skjær, som den gyder over Gjenstandene i fri Luft, de overdrevne Beretninger om Systemets Billighed, og det Rabalder, hvormed det nydannede 7 1/2 Millions Selskab optraadte, satte en panisk Skræk i de franske og engelske Gasværkselskaber, som glemte, at Gadebelysningen kun forbruger en forsvindende Del af det store Kvantum Gas, der frembringes, og at det kun er ganske enkelte lukkede Localer, det elektriske Lys kan trænge ind i. At der fra disse angstede Sjæle udstødtes høie Raab mod denne Fjende, var imidlertid rent forbigaaende, og den Betragtning, at disse Lysmaskiner fordelagtigst drives af Gasmaskiner, for ikke at tale om, at Kullene til Lysene maa tages fra Gasretorterne, har vel bidraget til at stille Skrækken af. Varigere Indvendinger rettedes imidlertid mod selve den Skjønheitsvirkning, som dette System gjør, og mod den Indflydelse, det over hvor Menneskene skulle færdes, i festlige Localer, paa Gader og Stræder. Den Virkning, som smuk Belysning øver paa Sindet, hidrører ikke alene fra den Masse Lys der ydes, men fra Mængden af de anvendte Lyskilder og deres Ordning. Store Kroner, mange Lampetter og Candelabre, Blussenes Ordning enten i Klynger eller i Rækker med ligestore Mellemlum, behage Øiet og høre med til en nedarvet og rodfæstet Forestilling om festligt Arrangement. Hvor er ikke Massen af de hvide Kupler i Lysekronerne eller i symmetrisk anbragte Væglampetter tiltalende og rig, hvor fængslende for Øiet ere ikke lange Perspectiveer af Gasblussenes Perlerader! Det elektriske Lys jager alt Dette bort. Skal en Sal ikke blive gjort utaalelig ved en unyttig Ødslen med Lysmasser, og skulle

Omkostningerne ved Brugen af det elektriske Lys ikke løbe op til det Umulige, maa Blussenes Antal indskrænkes til en Brokdel; i lukkede Rum til ganske faa, udenfor til en Sjattedel eller endnu mindre. Følgen er, at selv om Lysmassen er større, er Lysets decorative Virkning formindsket, og dermed dets Evne til at virke velgjørende og festligt paa Sindet svækket. Et Bevis herpaa kunde man i Sommer i Paris hente ved at stille sig paa Operapladsen og se ned ad den nye Avenue de l'Opera, som var ødselt oplyst med elektriske Lys, og derefter ned mod Vendomesoilen ad Rue Castiglione. Endskjønt det forstnævnte Perspectiveer var overgyldt med det blanke elektriske Lys, og de nye Kalkstens Huse stode hvide og rene i Skjæret, og skjønt det sidstnævnte laa forholdsvis i Mørke, virkede dets tilsyneladende uendelige, sammenløbende Rader af Gasblus paa sin Maade skjønnere. Hvor derimod det Jablochkoffske System kom vidunderlig skjønt til sin Ret, var paa den lille Plads ved Théâtre français, hvor et Dousin Lamper stode mellem grønne Træer og Fontainer, og paa Tuileriernes høie Terrasser, hvorfra 24 Lamper paa Række lyste ud over Concordepladsen og op i de gamle Kastanietræers Kroner. At Themskaien med sin nye Belysning vil tage sig brillant ud set fra Westminster- og Blackfriars-Broerne og fra Themsen, er upaatvivleligt.

De Indvendinger, som ere gjorte imod dette System, have flere Gange lokket Opfinderen Jablochhoff frem i Aviserne med Erklæringer og Forklaringer. Han meddeler som Svar paa de mange Forespørgsler, der rettes til ham, at den Deling af det elektriske Lys i Lyskilder paa 100 Carcelske Blus i Styrke, er rent vilkaarlig og kun valgt, fordi man antager, at denne Lysstyrke er den mest passende for Efter-spørgslen, men at han er istand til fra samme elektriske Maskine at føde Lys, som kunne variere fra en Styrke, der passer til et Fyrtaarn og til en, der behøves til en Natlampe, og at han kan lade disse Blus stige, falde og skifte i Styrke efter Behag. Herimod er atter blevet gjort gjældende, at af de nu brugelige Lys, som ere indrettede efter 100 Carcelske Blus, gaar over det Halve tabt ved at indelukkes i den opale Kuppel, som ikke kan undværes for Øinenes Skyld; at selv om det elektriske Lys deles yderligere, vil det dog aldrig blive udholdeligt for det blotte Øie, og at man altsaa ved at gaa ned med Lysstyrken og samtidig dog bibeholde Kuplerne, gaar glip af de Fortrin, som det nye Lys har fremfor det gamle.

Disse Betragtninger gjorde, at der i Sommer paa Tivoli anstilledes en Række Forsøg med Anvendelsen af elektrisk Lys, for at komme paa det Rene med dets Indvirkning paa de Mennesker, som skulde færdes deri, om det egnede sig til at anvendes paa nært Hold — og med den Maade, det virkede, anbragt høit tilveirs, samt for at klare en hel Del andre Spørgsmaal, forinden man skred til Anskaffelsen af et omfattende System, der er en temmelig kostbar Historie og for hint Etablissemments Vedkommende vilde løbe op til 25,000 Kroner. Det fremgik af disse Forsøg, at den ene af de anvendte Maskiner, en grammesk paa 500 carcelske Blus, var istand til at belyse hele Etablissemmentet, forsaavidt den kunde komme til at lyse for Træerne. Naar den var anbragt i den høie Mast paa Konstnerplainen, læste man ved dens Hjælp alene fint Tryk paa den anden Side af Carstensens Monument, og dens Lysvirkning var harmonisk og rolig og generede ikke Øinene, fordi den sad saa høit. En anden Lysmaskine fra Nürnberg, nominelt paa omtrent den halve Lysstyrke, altsaa dobbelt saa stærk som et Jablochkoffske Normalblus, fødte en Lampe, som var anbragt ved Concertsalen, men skjønt den var omgivet af mat Glas, syntes Publicum ikke ret at trives i dens Omegn og fandt Lyset for skærende.

Feilen ved al hidtil kjendt elektrisk Belysning er, at den, idetmindste for den Del af Menneskeheden, som ikke har aldeles uopsidelige Øine, i Længden virker trættende. Selv om Lyset er dækket med matte Kupler, er det under et længere Ophold for blændende og trykker noget paa Sindet og Humeuret, hvilket ikke er det, det skulde. Feilen er i selve Lysets Natur, saaledes som det fremstaar af Kulspidserne, blændende og skærende. Det har derfor vakt endel Opsigt, at Edison, som i nogen Tid har vakslet med elektrisk Belysning og snart skal være færdig med sin nye Methode, med sit eget geniale Greb kastede Kulspidserne bort og gik sin egen Vei. I et kjøbenhavnsk Blad meddeltes for nogle Dage siden en Beretning, taget fra en amerikansk Avis, hvis Correspondent havde besøgt Edison i hans Laboratorium. Den var ikke meget klart eller sagkyndigt skreven, og der maa i Oversættelsen have indsnegret sig nogle Misforstaaelser, thi flere Meddelelser vare indbyrdes modsigende. Saa meget synes dog at være tydeligt, at den elektriske Lyskilde var indesluttet i et lukket Glas, og det kan altsaa formodes, at Edison arbejder med de saakaldte Geislerske